

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Сабақтың тақырыбы: Техника қауіпсіздігі және жұмыс орнын ұйымдастыру.ЖАРИЯЛАНДЫ
28.02.2020СІЛТЕМЕ
<https://bilimgger.kz/90923/>

«Бекітемін»

Директордың оқу ісі
жөніндегі орынбасары
_____ Молдахмет Э.Н.

Сабақ жоспары

№ __ Сабақ. Күні: _____

Тобы: _____

Пәні: Информатика

Сабақтың тақырыбы: Техника қауіпсіздігі және жұмыс орнын ұйымдастыру.

Сабақтың типі: Жаңа білімді қалыптастыру, жалпылау, түсіндіру.

Сабақтың мақсаты: ЕТ кабинетіндегі жұмыс кезіндегі техникалық қауіпсіздік ережесімен таныстыру.

1. Білімділігі: Оқушы білімін, іскерлігін, дағды деңгейін бақылау, бағалау.
2. Дамытушылығы: Жан – жақты ойлау қабілетін дамыту.
3. Тәрбиелігі: Әрбір істі саналы түрде орындауға тәрбиелеу.

Сабақты жүргізу әдіс-тәсілдері: Түсіндірмелі баяндау, лекция түрінде.

Сабақтың көрнекілігі: Жұмыс дәптері, интерактивті тақта.

Сабақ құрылымы:

1. Ұйымдастыру кезеңі:

- 1) Сынып оқушыларымен сәлемдесу;
- 2) Оқушыларды түгендеу;
- 3) Сынып болмесінің тазалығын тексеру;
- 4) Оқушылардың сабаққа дайындығын тексеру (жұмыс орны, отырыстары, сыртқы түрлері);
- 5) Жаңа сабақтың тақырыбы мен мақсатын айту.
- 6) Өткен тақырыпты қайталау.

2. Өткен тақырыпты қайталау:

9 — сыныпта өткен тақырыпты қайталап шығу.

- «Информатика», «Ақпарат» атауларын қалай түсіндіресіздер?
- Адам ақпаратты қайда сақтайды?
- Адам қабылдайтын ақпаратты неше топқа бөледі?
- Таңбалы және бейнелі ақпарат көздеріне қандай ақпараттар жатады?
- Ақпаратты дербес электронды машина қалай сақтайды?

3. Жаңа тақырып:

Техника қауіпсіздігі және жұмыс орнын ұйымдастыру.

Ғылыми техникалық прогресс әртүрлі есептеу машиналарын құруға себепші болды. Олар өздерінің арнаулы және функционалдық, мүмкіндіктеріне қарай үлкен ЭЕМ-дерге, мини ЭЕМ-дерге, микро-ЭЕМ-дерге және дербес компьютерлерге (ДК) бөлінеді.

ДК соңғы 20 жылда қарқынды дамып келеді. Олар «пайдаланушы» деп аталатын бір адамның жұмыс істеуіне арналған. ДК пайдаланушымен диалогтық режимінде жеке жұмыс істеу үшін арналған. ДК қарапайым құжаттардан бастап, баспа беттеуіне дейін әртүрлі мәтін дайындау, есептеулерді орындау, деректер базасын жасау, ақпарат іздеу және т.с.с жұмыстарға арналған.

Техникалық құралдармен жабдықталған және тоқпен жұмыс жасайтын құралдарды пайдаланғандықтан кабинет – арнаулы кабинет болып саналады. Сондықтан, оқушылардың өмірін, денсаулықтарын сақтау мақсатында арнайы ережелер қарастырылған. Бұл ережелермен оқушы жыл басында міндетті түрде танысу керек. Оқушылар осы ережелермен танысып, бұлжытпай орындау қажет. Мұғалім ережелерді таныстыру керек және орындалуын қадағалауға міндетті. Компьютерлердің адам ағзасына келтіретін әсерлерін түсіндіріп, зақымданған жағдайда алғашқы көмек көрсету керек.

I. Төмендегі әрекеттерді жасауға болмайды:

Аталған міндетті орындауда оқушы төмендегідей :

- Жалпы ережелерді;
- Дербес компьютерде жұмыс жасау алдындағы;
- Жұмыс жасау кезіндегі;
- Апаттық жағдайдағы;
- Жұмыс соңындағы талаптар мен ережелерді білуге тиіс.

Жалпы техника қауіпсіздігінің ережелеріне қойылатын талаптар төмендегідей :

- Компьютерді тоққа қосатын сымдарға , қос тілді розеткілерге , штеккерлерге тиісуге және жабдықтарды мұғалімнің рұқсатынсыз жылжытуға тыйым салынады.
- Дербес компьютерде суланған қолмен және дымқыл киіммен жұмыс істеуге болмайды;
- Компьютердің жанына портфельдер , сумкалар , кітаптар қоюға тыйым салынады.

Үстелде қалам мен дәптер ғана болуы тиіс.

- Пернелік тақта үстіне артық заттар қоюға болмайды ;
- Компьютерлік сыныпта жүгіруге, ойнауға, жанындағы құрбыларын аландатуға, бөгде жұмыстармен шұғылдануға тыйым салынады.

- Мұғалімнің рұқсатынсыз сыныптан шығуға және кіруге болмайды.

Оқушы компьютермен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздігі талаптарын орындау ережесімен танысқандығы туралы журналды толтырады.

Дербес компьютерде жұмыс жасау алдындағы қауіпсіздік ережесінің талаптары:

Дербес компьютерді іске қосу кезінде оның сыртқы қорабының дұрыс жұмыс жасап тұрғандығына және сымдарының қатесіз жалғанғанына көз жеткізу керек ;

Жұмыс жасау кезінде сымдардың дұрыс жалғанғанына ерекше көңіл бөлінуі керек.

Жұмыс орнына бекітілген тіркеу журналына керекті мағлұматтарды енгізіп, белгі жасау қажет.

Оқушының дербес компьютермен жұмыс жасау кезіндегі техника қауіпсіздігінің ережесіне қойылатын талаптар:

- ЭЕМ-мен жұмыс жасау кезінде көзді экраннан 60-70 см қашықтықта ұстау керек;
- Сыныпқа кірушілермен орнынан тұрмай амандасуға рұқсат етіледі;
- Көзі шаршаған жағдайда орнынан тұрмай-ақ көз жаттығуларын орындауға болады;
- Электр тоғымен зақымданған жағдайда алғашқы дәрігерлік көмек көрсету тәсілдерін, от сөндіру құралдарымен жұмыс істеуді білуі қажет.
- Көз жаттығуларын білу міндетті.

Апаттық жағдайдағы техника қауіпсіздігінің ережелеріне қойылатын талаптар:

Жұмыс жасап отырған кезде дербес компьютерден ақау табылса, күйік иісі шықса немесе өзге дыбыс пайда болса, онда машинамен жұмысты тоқтатып, мұғалімге хабарлау керек;

От сөндіруде көмек көрсету қажет;

Электр тоғымен зақымданған адамға алғашқы көмек көрсетуді білуі керек;

Компьютерлік сыныпта өртті сумен сөндіруге болмайтынын білуі керек. Оған құм және т.б. өрт сөндіргіш құрал- жабдықтарын пайдалануға болады;

Электр тоғының әсерімен зақымданған адамды су қолмен ұстауға болмайтындығын білу қажет. Оны әртүрлі материалдарды (электр тоғы сымынан басқа) пайдалану арқылы босатып алуға болады.

Дербес компьютермен жұмысты аяқтаған кездегі техника қауіпсіздігі ережесінің талаптары:

Мұғалімнің нұсқауы бойынша аппаратты өшіру;

Жұмыс орнын ретке келтіру.

Жұмыс орнындағы тіркеу журналына белгі қою.

Есептеуіш техника кабинетіндегі қауіпсіздік ережесі.

1. Жалпы техника қауіпсіздігі ережелеріне қойылатын талаптар төмендегідей:

- Компьютерді тоққа қосатын сымдарға, қос тілді розеткілерге, штеккелерге тиісуге және жабдықтарды мұғалімнің рұқсатынсыз жылжытуға тыйым салынады;
- Мұғалімнің рұқсатынсыз сыныптан шығуға және кіруге болмайды;
- Дербес компьютерде суланған қолмен және дымқыл киіммен жұмыс істеуге болмайды;
- Дербес компьютердің жанына портфельдер, сумкалар, кітаптар қоюға тыйым

салынады. Үстелде қалам мен дәптер ғана болуы тиіс;

- Пернелік тақта үстіне артық заттар қоюға болмайды;
- Компьютерлік сыныпта жүгіруге, ойнауға, жанындағы құрбыларын алаңдатуға, бөгде жұмыстармен шұғылдануға тыйым салынады.

2. Дербес компьютерде жұмыс жасау алдындағы қауіпсіздік ережесінің талаптары.

- Дербес компьютерді іске қосу кезінде оның сыртқы қорабының дұрыс жұмыс жасап тұрғандығына және сымдарының қатесіз жалғанғанына көз жеткізу керек;
- Жұмыс жасау кезінде сымдардың дұрыс жалғанғанына ерекше бөлінуі керек.

3. Оқушының дербес компьютермен жұмыс жасау кезіндегі техника қауіпсіздігінің ережесіне қойылатын талаптар:

- ЭЕМ-мен жұмыс жасау кезінде көзді экраннан 60-70 см қашықтықта ұстау керек;
- Сыныпқа кірушілермен орнынан тұрмай амандасуға рұқсат етіледі;
- Көзі шаршаған жағдайда орнынан тұрмай-ақ, көз жаттығуын орындауға болады;
- Электр тоғымен зақымданған алғашқы дәрігерлік көмек көрсету тәсілдерін, от сөндіру құралдарымен жұмыс істеуді және өрт сөндіру тәсілдерін білуі қажет.

4. Апаттық жағдайдағы техника қауіпсіздігінің ережелеріне қойылатын талаптар:

- Жұмыс жасап отырған кезде дербес компьютерден ақау табылса, күйік иісі шықса немесе өзгеше дыбыс пайда болса, онда машинамен жұмысты тоқтатып, мұғалімге хабарлау керек;
- Өт сөндіруде көмек көрсету қажет;
- Электр тоғымен зақымданған адамға алғашқы көмек көрсетуді білуі керек;
- Компьютерлік сыныпта өртті сумен сөндіруге болмайтындығын білуі қажет. Оған құм және т.б. өрт сөндіргіш құрал-жабдықтарын пайдалануға болады;
- Электр тоғының әсерімен зақымданған адамды су қолмен ұстауға болмайтындығын білу қажет. Оңы әр түрлі материалдарды (электр тогы сымынан басқа) пайдалану арқылы босатып алуға болады.

5. Дербес компьютермен жұмысты аяқтаған кездегі техника қауіпсіздігі ережесінің талаптары:

- Мұғалімнің нұсқауы бойынша апаратты өшіру;
- Жұмыс орнын ретке келтіру;
- Электр тоғымен зақымданған жағдайда алғашқы дәрігерлік көмек көрсету
- Тоқты өшіру (щиттағы батырманы басу арқылы);
- Зақымданушыны ток әсерінен (сымнан) босату;
- Дәрігер шақыру;
- Зақымданушыны қарап шығып, оған алған жарақатына байланысты көмек көрсету.

I. Күйген жағдайда:

- Ауырғанда сездірмейтін дәрілер (анальгин, валерьянка және т.б.) беру;
- Күйген жерге арнайы май (облепиха) жағу ;
- Зақымданған жерге суық су құю;
- Алдын-ала жараланған жерді , микроптар түспес үшін мөлдір жұқа қағазбен

(целлофанмен) орау.

II. Есінен танып қалған жағдайда:

- Зақымданушы жауырынымен тегіс жерге жатқызып, басын бір Жағына қаратып , қырымен орнالاتыру керек;
- Нашатыр спиртін иіскету керек.

III. Тыныс алысы тоқтаған жағдайда:

- Ауызды ашып тілдің орналасу жағдайын тексерту керек, егер ол күрмеліп қалса оны қолмен дырыс қалпына керек ;
- Дем алыс жағдайына келгенге дейін, қолмен дем алдыру (ауызбен ауызға) немесе дәрігер келгенге дейін жаттығулар жасату;

Шаршағандағы қолданылатын жаттығулар

- Бас жаттығуларын жасау:
- Басты сағат тілі және керісінше бұрып айналдыру;
- Басты жан-жақа, жоғары-төмен, оңға-солға бұру.
- Саусақтарды жұмып-ашу және қолдың блезігін босаңсыту.
- Денені босаңсыты және оны кетіріп ширықтыру.
- Көз жаттығуларын жасау:

Көзге арналған жаттығулар

- 1-4-ке дейін санап көзді қатты жұмып, сонан кейін ашып, жайбарақат ұстап, 1-6-ға дейін санай отырып, алысқа қарау қажет. 4-5 рет қайталау қажет.
- 1-4-ке дейін санай отырып, екі көзді оларға қатты күш салмай, бір-біріне қаратып, соңында 1-6-ға дейін санай отырып алысқа қарап, 4-5 рет қайталау керек.
- 1-4-ке дейін санап, басты қозғамай, оңға қарап бір нүктеге көз тоқтату, соңында 1-6-ға дейін санап, алысқа қарау. Осы тәрізді басты қозғамай, солға, жоғары, төмен қарау керек.
- 1-6-ға дейін санай отырып, көзқарасты диагонали бойынша: оң жақ жоғарыдан-сол жақ төменге аударып, сонан соң алысқа қарау; сонан соң сол жақ жоғарыдан-оң жақ төменге аударып, алысқа қарау. 4-5 рет қайталау. Көз гимнастикасын орындау кезінде жалпы дене гимнастикасын да жасауға болады. Тұрақты түрде көз және жалпы дене гимнастикасын жасау көзге түскен қысымды жеңілдетіп, денені сергітеді.

4. Бекіту:

- Жалпы техника қауіпсіздігің ережелері
- Дербес компьютерде жұмыс жасау алдындағы қауіпсіздік ережесі
- Оқушының дербес компьютермен жұмыс жасау кезіндегі техника қауіпсіздігінің ережесі
- Апаттық жағдайдағы техника қауіпсіздігінің ережелері
- Дербес компьютермен жұмысты аяқтаған кездегі техника қауіпсіздігі ережесі

5. Сабақты қорытыдылау және бағалау: Сабаққа жақсы араласып отырған, қойылған сұрақтарға жауап берген оқушыларды бағалау.

6. Үйге тапсырма: Техника қауіпсіздігі және жұмыс орнын ұйымдастыру.

Оқытушы: Дюсупова М.С

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.